

MIKOŁAJ ŚCIBIOR

UDZIELANIE ZGODY OBYWATELOWI POLSKIEMU NA SŁUŻBĘ W OBCYM WOJSKU LUB OBCEJ ORGANIZACJI WOJSKOWEJ

Nowoczesne środki komunikacji i transportu, szybkość przemieszczania się i znajomość języków obcych, współczesny świat nazywany „globalną wioską”, zdają się nieść ze sobą nieograniczone możliwości. Zjawisko to nie omija również kwestii związanych ze służbą wojskową. Przystąpienie Polski do Unii Europejskiej, otwarty rynek pracy i możliwości nauki za granicą, sprawiają, że coraz więcej obywateli naszego kraju wybiera, mniej lub bardziej z własnej woli, pobyt za granicą. Wejście Polski do struktur Sojuszu Północnoatlantyckiego, swobodny dostęp do wielu informacji na temat zagranicznych struktur wojskowych powoduje zainteresowanie, zwłaszcza młodych Polaków, obcymi siłami zbrojnymi i organizacjami wojskowymi. Z drugiej strony odczuwany przez niektórych brak możliwości rozwoju, brak pracy i perspektyw sprawia, że postrzegają oni wstąpienie w szeregi wojska innego kraju, jako szansę na zmianę trudnej sytuacji. Polacy służą w obcych wojskach i niektórzy zapewne myślą o podjęciu takiej decyzji. Służba w obcym wojsku lub obcej organizacji wojskowej nie musi jednak zawsze oznaczać wejścia na drogę przestępstwa. Instytucja zgody na taką służbę, pozwala obywatelom polskim podjąć ten typ obowiązków, bez konfliktu z prawem. Dlatego zasadnym wydaje się podjęcie refleksji, nad prawnymi aspektami takiej służby, a zwłaszcza nad obowiązkiem uzyskania na nią zgody i procedurą jej uzyskiwania.

1. Rys historyczny zakazu służby wojskowej w obcym wojsku lub obcej organizacji wojskowej — od odzyskania niepodległości do uregulowań Kodeksu karnego z 1997 r.

Tymczasowa ustawa o powszechnym obowiązku służby wojskowej z dnia 27 października 1918 r.¹, była pierwszym aktem normatywnym, wydanym przez Radę Regencyjną, który w okresie bezpośrednio poprzedzającym odzyskanie niepodległości wprowadzał i regulował obowiązek powszechnej służby wojskowej².

¹ Dziennik Praw z 1918 r. nr 13, poz. 28, dalej jako: Tymcz.UPowObSłWoj.

² Por. M. Kiziński, *Wybrane aspekty prawnokarne służby obywatela polskiego w obcym wojsku lub w obcej organizacji wojskowej* (art. 141 § 1 i 3 k.k.), „Wojskowy Przegląd Prawniczy” 2006, nr 1, s. 37.

Ustawa ta nie wprowadzała odpowiedzialności karnej za służbę w obcym wojsku i w ogóle nie zawierała przepisów karnych, lecz odsyłała w tej kwestii do ustawy, którą zapowiadała³.

Zapowiadany akt była ustawa z dnia 20 lutego 1920 r. w przedmiocie kar za pogwałcenie przepisów dotyczących obowiązku służby wojskowej⁴. Należy jednak zauważyć, że również ten akt normatywny nie wprowadzał odpowiedzialności za służbę w obcym wojsku. Odpowiedzialność karna dotyczyła jedynie osób winnych werbowania obywateli polskich do wojskowej służby zagranicznej. Sankcją była kara więzienia do lat dwóch lub kara twierdzy do jednego roku⁵. Typ kwalifikowany przestępstwa polegał na popełnieniu go w czasie wojny lub mobilizacji. Dochodzenie i karanie tego przestępstwa obowiązywało na ziemiach byłego zaboru rosyjskiego, natomiast swoją moc zachowywały przepisy dotychczas obowiązujące na terenach zaborów austriackiego i pruskiego⁶.

Nieco inne uregulowania tej kwestii wprowadzała ustawa z dnia 23 maja 1924 r. o powszechnym obowiązku służby wojskowej⁷, która choć nadal nie kryminalizowała służby w obcym wojsku, to stanowiła o karze więzienia do lat trzech dla winnych werbowania obywateli polskich do wojskowej służby zagranicznej⁸. Takiej samej karze podlegał werbujący obywateli obcych na terenie Rzeczypospolitej Polskiej. Typ kwalifikowany przestępstwa, polegający na werbunku w czasie wojny lub mobilizacji, zagrożony był karą więzienia do lat pięciu⁹.

Nowy typ przestępstwa, polegający na przyjęciu bez zgody polskiej władzy obowiązków w obcym wojsku lub obcej organizacji wojskowej, wprowadza dopiero ustawa z dnia 9 kwietnia 1938 r. o powszechnym obowiązku wojskowym¹⁰. Czyn ten zagrożony był karą więzienia do lat pięciu lub karą aresztu¹¹. W przypadku skazania na karę więzienia, sąd orzekał także utratę praw publicznych i obywatelskich praw honorowych¹². Przestępstwo popełniali, podobnie jak w przypadku innych przestępstw wojskowych, także podżegacz i pomocnik¹³. Warto zauważyć, że odpowiedzialność karna za służbę w obcym wojsku lub obcej organizacji wojskowej, została wprowadzona do systemu prawa przedwojennej Polski dopiero w 1938 r. Przez niemal 20 lat bytu niepodległego państwa, służba taka nie stanowiła przestępstwa.

Pierwszy powojenny akt normatywny regulujący kwestię odpowiedzialności za służbę w obcym wojsku i obcej organizacji wojskowej to ustawa z dnia 4 lutego 1950 r. o powszechnym obowiązku wojskowym¹⁴. Część VIII ustawy, zawierająca

³ Art. 118 Tymcz. UPowObSiWojsk.

⁴ DzU nr 20, poz. 104, UKarObSiWojsk.

⁵ Art. 9 UKarObSiWoj.

⁶ Art. 15 UKarObSiWoj.

⁷ DzU nr 61, poz. 609, UPowObSiWojsk.

⁸ Art. 94 UPowObSiWoj.

⁹ Art. 94 UPowObSiWoj.

¹⁰ DzU nr 25, poz. 220, UPowObWojsk. 1938 r.

¹¹ Art. 177 UPowObWojsk. 1938 r.

¹² Art. 181 UPowObWojsk. 1938 r.

¹³ Por. Kiziński, s. 37.

¹⁴ DzU nr 6, poz. 46, dalej jako: UPowObWojsk. 1950 r.

przepisy karne, przewidywała odpowiedzialność karną dla obywateli polskich, przyjmujących bez zgody właściwej polskiej władzy obowiązki w obcym wojsku lub obcej organizacji wojskowej. Czyn ten zagrożony był karą więzienia na czas nie krótszy niż pięć lat, karą dożywotniego pozbawienia wolności albo karą śmierci¹⁵. Charakterystyczne jest, w porównaniu z ustawodawstwem przedwojennym, nadzwyczajne zaostrzenie kary za ten typ przestępstwa. Sankcja przewidziana za to przestępstwo, wymienia nawet karę śmierci, podczas gdy kara za ten sam czyn w ustawie z 1938 r. nie mogła być wyższa od pięciu lat więzienia. Powodów takiego stanu, należy upatrywać w sytuacji politycznej w powojennej Polsce oraz dającej się zauważyć w tym czasie, wyraźnej zimnowojennej polaryzacji polityczno-militarnej. Służba w obcym wojsku lub obcej organizacji wojskowej mogła oznaczać nie tylko porzucenie obowiązku obrony kraju, lecz również służbę w strukturach wrogich Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej. Już na początku ustawy odnajdujemy zapis stanowiący, że „Siły Zbrojne stoją na straży największego dobra Narodu Polskiego: niepodległości Rzeczypospolitej i wiodącego do socjalizmu ustroju demokracji ludowej”¹⁶. Taką samą odpowiedzialność karną ponosiła osoba prowadząca werbunek do takiej służby obywateli polskich lub przebywających w Polsce obywateli obcych¹⁷. Za przestępstwa te sąd orzekał ponadto utratę praw publicznych i obywatelskich praw honorowych¹⁸. Przestępstwa te popełnione w czasie mobilizacji lub wojny, podlegały jurysdykcji sądów wojskowych¹⁹.

Złagodzoną sankcję, za przestępstwo przyjęcia bez zgody właściwej polskiej władzy obowiązków w obcym wojsku lub obcej organizacji wojskowej, jak również za werbunek do niej obywateli polskich i przebywających w Polsce obywateli obcych, o ile nie miały one miejsca w czasie mobilizacji lub wojny, wprowadzała ustawa z dnia 30 stycznia 1959 r. o powszechnym obowiązku wojskowym²⁰. Karą przewidzianą za te przestępstwa, była kara do dziesięciu lat więzienia²¹. Jeżeli jednak przestępstwa te były popełnione w czasie wojny lub mobilizacji, ustawodawca przewidywał karę więzienia na czas nie krótszy od pięciu lat, karę dożywocia lub karę śmierci²². Sąd mógł orzec również utratę praw publicznych i obywatelskich praw honorowych²³.

Kolejna ustawa z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej²⁴ zawierała podobne uregulowania. Służba w obcym wojsku lub obcej organizacji wojskowej, bez zgody właściwego organu, zagrożona była karą więzienia do lat dziesięciu²⁵. Prowadzący werbunek do niej obywateli polskich lub przebywających w Polsce cudzoziemców, podlegał

¹⁵ Art. 92 ust. 1 UPowObWojsk 1950 r.

¹⁶ Art. 1 UPowObWojsk 1950 r.

¹⁷ Art. 92 ust. 2 UPowObWojsk 1950 r.

¹⁸ Art. 97 UPowObWojsk. 1950 r.

¹⁹ Art. 100 ust. 1 UPowObWojsk. 1950 r.

²⁰ DzU nr 14, poz. 75, dalej jako: UPowObWojsk. 1959 r.

²¹ Art. 143 ust. 1 i 2 UPowObWojsk. 1959 r.

²² Art. 146 UPowObWojsk. 1959 r.

²³ Art. 148 UPowObWojsk. 1959 r.

²⁴ DzU nr 44, poz. 220, dalej jako: UPowObObr 1967 r.

²⁵ Art. 192 ust. 1 UPowObObr 1967 r.

takiej samej karze²⁶. Przepięstwa te popełnione w czasie stanu bezpośredniego zagrożenia bezpieczeństwa państwa, w czasie mobilizacji lub wojny, stanowiły kwalifikowany typ przestęstwa i groziła za nie kara więzienia nie krótsza od lat pięciu lub kara śmierci²⁷. Sąd za wszystkie te przestęstwa mógł ponadto orzec utratę praw publicznych i obywatelskich praw honorowych²⁸. Przedawnienie ścigania i wyrokowania nie biegło w czasie samowolnego przebywania sprawcy za granicą²⁹.

Ustawa z dnia 28 czerwca 1979 r. o zmianie ustawy o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej³⁰ wprowadziła zmianę nazwy kary za omawiane przestęstwo z „kary więzienia” na „karę pozbawienia wolności”³¹. Ponadto usunięto zapis pozwalający na orzeczenie utraty praw publicznych i obywatelskich praw honorowych³².

Kolejnym wartym odnotowania aktem prawnym była ustawa z dnia 25 października 1991 r. o zmianie ustawy o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej oraz niektórych innych ustaw³³. Nowelizacja ta zmieniła samą nazwę ustawy, która otrzymała brzmienie: „ustawa o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej”³⁴. Jednocześnie daleko idącym zmianom, uwidaczniającym zmianę polityki karnej w tej materii, poddano przepisy dotyczące omawianego przestęstwa. W myśl przepisów znowelizowanej ustawy, ogłoszonej obwieszczeniem ministra obrony narodowej z dnia 11 grudnia 1991 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej³⁵, obywatel polski, przyjmujący bez zgody właściwego organu obowiązki w obcym wojsku lub obcej organizacji wojskowej podlegał karze pozbawienia wolności do lat pięciu³⁶. Dopuszczenie się tego czynu w czasie mobilizacji lub wojny, stanowiło kwalifikowany typ przestęstwa, zagrożony karą pozbawienia wolności na czas nie krótszy od lat pięciu albo karą śmierci³⁷. Jednocześnie Rada Ministrów miała określić w drodze rozporządzenia, zasady i tryb postępowania organów właściwych w sprawach udzielania zgody na taką służbę obywatelom polskim³⁸. Szczęólnego podkreślenia wymaga fakt, że zgodnie ze znowelizowanymi przepisami ustawy, nie popełniał przestęstwa służby w obcym wojsku lub organizacji wojskowej, obywatel polski będący jednocześnie obywatelem innego

²⁶ Art. 192 ust. 2 UPowObObr 1967 r.

²⁷ Art. 192 ust. 3 UPowObObr 1967 r.

²⁸ Art. 197 UPowObObr 1967 r.

²⁹ Art. 198 ust. 2 UPowObObr 1967 r.

³⁰ DzU nr 15, poz. 97, dalej jako: UZmianUPowObObr 1979 r.

³¹ Art. 1 ust. 81 UZmianUPowObObr 1979 r.

³² Art. 1 ust. 82 UZmianUPowObObr 1979 r.

³³ DzU nr 113, poz. 491, dalej jako: UZmianUPowObObr 1991 r.

³⁴ Art. 1 ust. 1 UZmianUPowObObr 1991 r.

³⁵ DzU z 1992 r. nr 4, poz. 16.

³⁶ Art. 237 ust. 1 Ustawy o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej w brzmieniu z 11 grudnia 1991 r., dalej jako: UPowObObr 1991 r.

³⁷ Art. 237 ust. 2 UPowObObr 1991 r.

³⁸ Art. 237 ust. 4 UPowObObr 1991 r.

państwa, jeżeli zamieszkiwał na jego terytorium i odbywał tam lub pełnił służbę wojskową³⁹.

Werbowanie obywateli polskich lub przebywających na terenie Polski obcokrajowców do służby wojskowej w obcym wojsku, obcej organizacji wojskowej lub zakazanej przez prawo międzynarodowe wojskowej służbie najemnej, zagrożone było karą pozbawienia wolności do lat dziesięciu, a czyn ten popełniony w czasie mobilizacji lub wojny, karą pozbawienia wolności na czas nie krótszy niż pięć lat albo karą śmierci⁴⁰.

Do 31 sierpnia 1998 r. obywatel polski, nie będący jednocześnie obywatelem innego państwa lub dwupaństwowiec zamieszkujący na terenie Polski, przyjmujący, bez zgody właściwego organu, obowiązki w obcym wojsku lub obcej organizacji wojskowej, ponosił odpowiedzialność karną na podstawie przepisów karnych ustawy o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej⁴¹.

2. Przepięstwo przyjęcia obowiązków wojskowych w obcym wojsku lub obcej organizacji wojskowej w Kodeksie karnym z 1997 r.

Wśród obowiązujących w Polsce źródeł prawa karnego, niezwykle istotną rolę odgrywa ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r.⁴² Kodeks karny, który wszedł w życie 1 września 1998 r., zawierający podstawową grupę przepisów należących do dziedziny prawa karnego materialnego⁴³.

Wraz z wejściem w życie Kodeksu karnego z 1997 r. nastąpiło przeniesienie przestęstwa przyjęcia, bez zgody właściwego organu, obowiązków wojskowych w obcym wojsku lub obcej organizacji wojskowej z tzw. pozakodeksowego prawa karnego i włączenie go do części szczególnej Kodeksu karnego. Przepięstwo to zostało umieszczone wśród innych, znajdujących się w rozdziale XVII Kodeksu karnego, zatytułowanym *Przepięstwa przeciwko obronności*. Można przyjąć, iż wprowadzenie przepisów dotyczących przestęstw przeciwko obronności do Kodeksu karnego, podniosło rangę prawnokarnej regulacji obowiązków związanych z obronnością państwa, wpłynęło na znajomość podmiotowych przepisów, co z kolei korzystnie rzutuje na prewencję ogólną dotyczącą tego rodzaju przestęstw⁴⁴. Ten zabieg legislacyjny stanowi również dowód, iż ustawodawca przywiązuje dużą wagę do wypełniania przez obywateli obowiązku obrony⁴⁵.

Kodeks karny przewiduje odpowiedzialność karną obywatela polskiego, który bez uprzedniej zgody odpowiedniego organu przyjmuje obowiązki wojskowe

³⁹ Art. 237 ust. 3 UPowObObr 1991 r.

⁴⁰ Art. 238 ust 2 i 3 UPowObObr 1991 r.

⁴¹ Por. S. Przyjemski, *Powszechny obowiązek obrony Rzeczypospolitej Polskiej a służba obywatela polskiego w obcym wojsku lub obcej organizacji wojskowej (uregulowania konstytucyjne, ustawowe i wykonawcze)*, „Wojskowy Przegląd Prawniczy” 2007, nr 4, s. 4.

⁴² DzU nr 88 poz. 553, dalej jako: k.k.

⁴³ Por. *Prawo karne*, (red.) A. Grześkowiak, Warszawa 2009, s. 46.

⁴⁴ Por. Przyjemski, *op.cit.*, s. 4–5.

⁴⁵ Por. Kiziński, *op.cit.*, s. 38.

w obcym wojsku lub obcej organizacji wojskowej⁴⁶. Dobrem chronionym przez ten przepis jest przede wszystkim obronność państwa. Przesłanką odpowiedzialności karnej obywatela polskiego jest brak uprzedniej zgody odpowiedniego organu na przyjęcie takich obowiązków⁴⁷.

Kodeks karny nie definiuje pojęcia obcego wojska i obcej organizacji wojskowej. Choć wykładnia tych pojęć, którą odnajdujemy w orzecznictwie Sądu Najwyższego, pochodzi z okresu przed 1997 r., to jednak nadal zachowuje swoją aktualność, ponieważ dotyczyła tego samego przestępstwa, w czasie, gdy nie zostało ono jeszcze ujęte w przepisach Kodeksu karnego. Zgodnie zatem z uzasadnieniem wyroku Sądu Najwyższego z dnia 10 lipca 1992 r.⁴⁸ określenie „obce wojsko” oznacza niewątpliwie zagraniczne siły zbrojne, czyli siły i środki wydzielone przez państwo obce do zabezpieczenia jego interesów i prowadzenia walki zbrojnej, ujęte w całość organizacyjną składającą się z różnych, pod względem rodzajów i wielkości, wojskowych jednostek i związków. W myśl wyroku Sądu Najwyższego z dnia 10 lutego 1994 r.⁴⁹ należy uznać, że podpisanie wstępnego kontraktu na pełnienie służby w formacji Legii Cudzoziemskiej i w konsekwencji podjęcie tej służby, nawet po rezygnacji z niej po kilku dniach, jest przyjęciem obowiązków w obcym wojsku lub obcej organizacji wojskowej. Przytoczone uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z 10 lipca 1992 r. wyjaśnia, że określenie „obca organizacja wojskowa” rozumieć należy w zakresie pojęcia „obca organizacja”, czyli jako synonim organizacji zagranicznej, tzn. takiej, której organy kierownicze znajdują się poza granicami Polski. Przez „obcą organizację wojskową” należy rozumieć zagraniczną strukturę organizacyjną, niebędącą siłami zbrojnymi (obcym wojskiem), lecz mającą cele, program lub zadania wojskowe, np. resort obrony obcego państwa, międzypaństwowe struktury polityczno-administracyjne paktów wojskowych, a także utworzone przez organizacje międzynarodowe agendy o zadaniach wojskowych⁵⁰. Służbą w obcej organizacji wojskowej będzie zatem służba w formacjach uznawanych za równoważne siłom zbrojnym, w ugrupowaniach militarnych o charakterze powstańczym, jak i organizacjach paramilitarnych⁵¹.

Ponadto przytoczone uzasadnienie precyzuje, że „służba wojskowa, to spełnianie funkcji żołnierza z mocy powszechnego lub szczególnego obowiązku wojskowego, a także służba wolontariuszy, której istotą jest odbywanie przeszkolenia wojskowego, pełnienie funkcji żołnierza zawodowego, zaś w czasie wojny uczestnictwo w działaniach wojennych”⁵². Nie stanowi przyjęcia obowiązków wojskowych podjęcie się odpłatnego zatrudnienia o charakterze usługowym w obcym wojsku lub obcej organizacji wojskowej⁵³.

⁴⁶ Art. 141 § 1 k.k.

⁴⁷ Por. *Prawo karne, op.cit.*, s. 392.

⁴⁸ Syng. Akt WRN 75/92, OSNKW 1993, nr 1–2, poz 12.

⁴⁹ Syng. Akt WR 8/94, OSNKW 1994, nr 5–6, poz 38.

⁵⁰ Syng. Akt WRN 75/92, OSNKW 1993, nr 1–2, poz 12.

⁵¹ Por. *Prawo karne, op.cit.*, s. 393.

⁵² Syng. Akt WRN 75/92, OSNKW 1993, nr 1–2, poz 12.

⁵³ Tamże.

Przewidzianą sankcją za przyjęcie bez zgody właściwego organu obowiązków wojskowych w obcym wojsku lub obcej organizacji wojskowej, jest kara pozbawienia wolności na okres od trzech miesięcy do pięciu lat⁵⁴. Taka sama kara grozi za werbunek, wbrew przepisom ustawy, obywateli polskich lub przebywających w Polsce cudzoziemców do służby wojskowej w obcym wojsku lub obcej organizacji wojskowej⁵⁵.

Ustawodawca przewiduje dwie sytuacje, kiedy za tego rodzaju służbę wojskową, obywatel polski nie będzie pociągnięty do odpowiedzialności karnej. Pierwszą z nich jest uzyskanie zgody właściwego organu na przyjęcie takich obowiązków. Kwestia ta będzie przedmiotem szczególnej uwagi w dalszej części niniejszych rozważań. Natomiast drugą sytuacją, wyłączającą bezprawność służby w obcym wojsku lub obcej organizacji wojskowej pełnionej przez obywatela polskiego⁵⁶, jest okoliczność posiadania przez niego obywatelstwa innego kraju i zamieszkiwanie na jego terytorium⁵⁷. Te dwie, kumulatywnie spełnione przesłanki: posiadanie obywatelstwa innego kraju⁵⁸ i zamieszkiwanie na jego terytorium sprawiają, że służba taka nie jest przestępstwem. Należy jednakże tu nadmienić, że w myśl ustawy z dnia 15 lutego 1962 r. o obywatelstwie polskim⁵⁹, obywatel polski w myśl prawa polskiego nie może być równocześnie uznawany za obywatela innego państwa⁶⁰.

Ustawodawca dokonał także penalizacji zachowań, polegających na przyjęciu obowiązków w zakazanej⁶¹ przez prawo międzynarodowe służbie najemnej⁶².

⁵⁴ Art. 141 § 1 k.k.

⁵⁵ Art. 142 § 1 k.k.

⁵⁶ Zob. S. Małecki, *Podwójne obywatelstwo a służba w obcym wojsku*, „Wojskowy Przegląd Prawniczy” 1993, nr 3–4, s. 83–87.

⁵⁷ Art. 141 § 3 k.k.

⁵⁸ Zob. M. Zdanowicz, *Wielokrotne obywatelstwo w prawie międzynarodowym i krajowym*, Warszawa 2001.

⁵⁹ Tekst jedn. DzU z 2000 r. nr 28, poz. 353 z późn. zm., dalej jako: UObywPol.

⁶⁰ Art. 2 UObywPol.

⁶¹ Zob. Międzynarodowa umowa o zwalczaniu, rekrutacji, wykorzystywaniu, finansowaniu i szkolenia najemników podpisana 4 grudnia 1989 r. w Nowym Jorku. Polska podpisała konwencję 28 grudnia 1990 r., a weszła ona w życie 20 października 2001 r. Por. M. Fleming, *Międzynarodowe prawo humanitarne konfliktów zbrojnych. Zbiór dokumentów*. Uzupełnienie i redakcja M. Gaska, E. Mikos-Skuza, Warszawa 2003, s. 95.

⁶² Definicję pojęcia najemnika zawiera protokół dodatkowy do konwencji genewskich z 12 sierpnia 1949 r., dotyczący ochrony ofiar międzynarodowych konfliktów zbrojnych (protokół I) przyjęty 8 czerwca 1977 r. w Genewie (DzU z 1992 r. nr 41, poz. 175, załącznik). Art. 47 ust. 2 Protokołu stanowi, że określenie najemnik, dotyczy każdej osoby, która:

- (a) została specjalnie zwerbowana w kraju lub za granicą do walki w konflikcie zbrojnym;
- (b) rzeczywiście bierze bezpośredni udział w działaniach zbrojnych;
- (c) bierze udział w działaniach zbrojnych głównie w celu uzyskania korzyści osobistej i otrzymała od Strony konfliktu lub w jej imieniu obietnicę wynagrodzenia materialnego, wyraźnie wyższego do tego, które jest przyrzeczone lub wypłacane kombatantom mającym podobny stopień i sprawującym podobną funkcję w siłach zbrojnych tej Strony;
- (d) nie jest obywatelem Strony konfliktu ani stałym mieszkańcem terytorium kontrolowanego przez Stronę konfliktu;
- (e) nie jest członkiem sił zbrojnych Strony konfliktu;

Przestępstwo takie, zagrożone jest karą pozbawienia wolności na okres od sześciu miesięcy do ośmiu lat⁶³. Takiej samej karze podlega osoba prowadząca zaciąg obywateli polskich lub przebywających w Polsce cudzoziemców do służby najemnej, oraz osoba służbę taką opłacająca, organizująca, wykorzystująca i szkoląca⁶⁴. Warto zaznaczyć, że w odróżnieniu od przepisów zakazujących służby w obcym wojsku lub obcej organizacji wojskowej, mamy tu do czynienia z nieco innym przedmiotem ochrony. Takie uregulowanie zapobiega bowiem między innymi eskalacji konfliktów międzynarodowych czy zbrodniom wojennym.

Ustawa karna nie zawiera typu kwalifikowanego przestępstwa, który występował we wcześniejszych przepisach karnych⁶⁵, obejmującego przestępstwo służby w obcym wojsku lub obcej organizacji wojskowej popełniane w czasie mobilizacji lub wojny. Wart podkreślenia jest dość szeroki zakres kary, obejmujący karę pozbawienia wolności od trzech miesięcy do pięciu lat. Niewątpliwie pozwala to na orzeczenie odpowiedniej kary, po uwzględnieniu ustawowych dyrektyw jej wymierzania.

Należy zaznaczyć, że w doktrynie prawa karnego nie ma zgody, czy przestępstwo to można popełnić tylko w zamiarze bezpośrednim, czy również w zamiarze ewentualnym. Część doktryny opowiada się jedynie za zamiarem bezpośrednim⁶⁶, inni z kolei uważają, że można tu mówić zarówno o zamiarze bezpośrednim, jak i zamiarze ewentualnym⁶⁷.

Na zakończenie rozważań na temat przestępstwa służby w obcym wojsku lub obcej organizacji wojskowej warto podkreślić, że przestępstwo to zostało umieszczone w części szczególnej, a nie części wojskowej Kodeksu karnego. Takie umiejscowienie tego przestępstwa jasno wskazuje na fakt, że popełnione może zostać ono przez każdego obywatela, nie tylko żołnierza⁶⁸, choć oczywiście również obywatel pełniący czynną służbę wojskową może być podmiotem tego przestępstwa.

3. Zgoda na służbę w obcym wojsku lub obcej organizacji wojskowej w ustawie o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej

Kodeks karny obok sytuacji obywatela polskiego posiadającego obywatelstwo innego państwa, zamieszkującego w nim i pełniącego tam służbę wojskową, przewiduje drugą okoliczność, która sprawia, że służba obywatela polskiego w obcym wojsku lub obcej organizacji wojskowej nie jest przestępstwem. Okolicznością tą, jest uzyskanie przez obywatela polskiego, zgody właściwego organu, na podjęcie służby wojskowej tego rodzaju⁶⁹.

(f) nie została wysłana przez państwo inne niż Strona konfliktu w misji urzędowej jako członek sił zbrojnych tego państwa.

⁶³ Art. 141 § 2 k.k.

⁶⁴ Art. 142 § 2 k.k.

⁶⁵ Art. 237 ust. 2 UPowObObr 1991 r.

⁶⁶ Tak M. Kiziński za Z. Cwiakalskim. Por. Kiziński, *op.cit.*, s. 42–43.

⁶⁷ Tak M. Bojarski i W. Radecki. Por. Kiziński, *op.cit.*, s. 43.

⁶⁸ Art. 115 § 17 k.k.

⁶⁹ Art. 141 § 1 k.k.

Kwestię tę regulują przepisy działu VI a ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej⁷⁰ zatytułowanego *Udzielanie zgody obywatelom polskim na służbę w obcym wojsku lub obcej organizacji wojskowej*. Warto nadmienić, że ten rozdział ustawy został dodany ustawą z dnia 29 października 2003 r. o zmianie ustawy o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej oraz zmianie niektórych innych ustaw⁷¹, a przepisy tego działu weszły w życie 1 lipca 2004 r.⁷²

Przepisy ustawy stanowią, że obywatel polski może przyjąć służbę w obcym wojsku lub obcej organizacji wojskowej za zgodą odpowiedniego organu⁷³. Organem tym jest minister właściwy do spraw wewnętrznych, który udziela albo odmawia udzielenia zgody, po zasięgnięciu opinii Ministra Obrony Narodowej i ministra właściwego do spraw zagranicznych lub organów przez niech upoważnionych⁷⁴. Natomiast w stosunku do osób będących byłymi żołnierzami zawodowymi decyzję taką podejmuje Minister Obrony Narodowej, po zasięgnięciu opinii ministra właściwego do spraw zagranicznych lub organu przez niego upoważnionego⁷⁵. Zgoda taka nie może być udzielona w razie ogłoszenia mobilizacji, w czasie wojny oraz w przypadku wprowadzenia na terenie całego kraju stanu wojennego lub stanu wyjątkowego⁷⁶. Osoby, które uzyskały odpowiednią zgodę na przyjęcie służby wojskowej w obcym wojsku lub obcej organizacji wojskowej przed ogłoszeniem, zaistnieniem lub wprowadzeniem wyżej wymienionych stanów, mogą pełnić tę służbę przez okres, na jaki zgoda im została udzielona, o ile już rozpoczęli pełnienie tej służby⁷⁷.

Obywatel polski, który podlega powszechnemu obowiązkowi obrony może uzyskać zgodę na służbę w obcym wojsku lub obcej organizacji wojskowej jedynie w przypadku, gdy ma uregulowany stosunek do służby wojskowej i nie posiada przydziału kryzysowego, przydziału mobilizacyjnego, pracowniczego przydziału mobilizacyjnego lub przydziału organizacyjno-mobilizacyjnego, a właściwy wojskowy komendant uzupełnień nie prowadzi postępowania w sprawie nadania występującemu o zgodę któregokolwiek z tych przydziałów⁷⁸.

Zgodnie z ustawą o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej, zgody na służbę w obcym wojsku lub obcej organizacji wojskowej właściwy organ można udzielić, jeżeli spełnione są łącznie następujące warunki:

- służba ta nie narusza interesów Rzeczypospolitej Polskiej,
- służba taka nie jest zabroniona przez prawo międzynarodowe,
- służba taka nie wpłynie na zadania wykonywane przez Siły Zbrojne Rzeczypospolitej Polskiej,

⁷⁰ Tekst jedn. DzU z 2004 r. nr 241, poz. 2416 z późn. zm., UPowObObr.

⁷¹ DzU nr 210, poz. 2036, dalej jako: UZmianUPowObObr. 2003 r.

⁷² Art. 20 UZmianUPowObObr. 2003 r.

⁷³ Art. 199a ust. 1 UPowObObr.

⁷⁴ Art. 199d ust. 1 UPowObObr.

⁷⁵ Art. 199d ust. 2 UPowObObr.

⁷⁶ Art. 199a ust. 2 UPowObObr.

⁷⁷ Art. 199a ust. 3 UPowObObr.

⁷⁸ Art. 199b UPowObObr.

— występujący o zgodę ma uregulowany stosunek do służby wojskowej, nie posiada przydziału kryzysowego, przydziału mobilizacyjnego, pracowniczego przydziału mobilizacyjnego lub przydziału organizacyjno-mobilizacyjnego i właściwy wojskowy komendant uzupełnień nie prowadzi postępowania w sprawie nadania występującemu o zgodę któregoś z tych przydziałów⁷⁹.

Chociażby wyżej wymienione przesłanki były łącznie spełnione, zgoda na ten rodzaj służby nie zostanie udzielona osobie, która:

1. została przeniesiona do rezerwy wskutek uznania przez właściwą komisję lekarską za niezdolną do czynnej służby wojskowej w czasie pokoju (kategoria „D”) lub została uznana przez taką komisję za trwale i całkowicie niezdolną do czynnej służby wojskowej w czasie pokoju oraz w razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny (kategoria „E”),

2. nie spełniła, będąc do jego spełnienia zobowiązana, choćby jednego z następujących obowiązków:

a. podlegając rejestracji nie zgłosiła się do niej w określonym terminie i miejscu;

b. w roku kalendarzowym, w którym kończy dziewiętnaście lat życia nie stawiała się w określonym miejscu i terminie do kwalifikacji wojskowej (dotyczy jedynie mężczyzn);

c. będąc ochotnikiem, który stawiał się do kwalifikacji wojskowej uchylała się od obowiązku czynnej służby wojskowej na zasadach ogólnych;

d. będąc osobą podlegającą kwalifikacji, a jednocześnie z jakichkolwiek powodów nie stawiając się do niej, nie zgłosiła się do właściwego wojskowego komendanta uzupełnień, w celu uregulowania stosunku do powszechnego obowiązku obrony;

e. podlegając obowiązkowi odbycia zasadniczej służby wojskowej i korzystając z odroczenia tej służby, nie stawiała się przed wojskowym komendantem uzupełnień niezwłocznie po upływie okresu odroczenia;

f. posiadając kwalifikacje przydatne do czynnej służby wojskowej oraz pobierając naukę w celu uzyskania tych kwalifikacji i kończąc w danym roku szkolnym lub akademickim naukę albo będąc studentem lub absolwentem szkół wyższych, a jednocześnie będąc poddana obowiązkowi stawienia się do kwalifikacji wojskowej, poczynając od dnia 1 stycznia roku kalendarzowego, w którym kończy dziewiętnasty rok życia, nie spełniła tego obowiązku (dotyczy kobiet);

g. podlegając powszechnemu obowiązkowi obrony nie stawiała się na wezwanie właściwych organów w sprawach dotyczących tego obowiązku w terminie i miejscu określonym w wezwaniu lub nie poddała się badaniom lekarskim albo psychologicznym;

h. podlegając obowiązkowi czynnej służby wojskowej nie spełniała wojskowego obowiązku meldunkowego polegającego na zgłaszaniu wójtom, burmistrzom lub prezydentom miast albo właściwym organom wojskowym zmian miejsca pobytu (zamieszkania), imienia, nazwiska, wykształcenia i zawodu, a także faktu wyjazdu za granicę na okres dłuższy niż trzy miesiące oraz powrotu z tego wyjazdu;

i. będąc żołnierzem rezerwy, któremu nadano przydział mobilizacyjny lub osobą, której wydano pracowniczy przydział mobilizacyjny lub osobą, której

⁷⁹ Art. 199c UPowObObr.

wydano kartę powołania (z wyjątkiem żołnierzy rezerwy), nie powiadomiła wojskowego komendanta uzupełnień o: zmianie miejsca pobytu stałego lub miejsca pobytu czasowego trwającego ponad trzy miesiące; wyjeździe za granicę z zamiarem czasowego pobytu trwającego ponad trzy miesiące i powrocie z tego pobytu; adresie do korespondencji, w przypadku wyjazdu z miejsca pobytu stałego na pobyt czasowy trwający ponad trzy miesiące na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;

j. będąc żołnierzem rezerwy, któremu nadano przydział kryzysowy, nie powiadomiła dowódcy jednostki wojskowej, w sposób ustalony z tym dowódcą, o aktualnym adresie korespondencyjnym lub sposobie jej zawiadamiania o sprawach związanych z nadanym przydziałem kryzysowym;

k. będąc żołnierzem zwolnionym z zasadniczej służby wojskowej przedterminowo⁸⁰, z pozostawaniem w dyspozycji dowódcy jednostki wojskowej, nie wywiązała się z obowiązku uzyskania zezwolenia tego dowódcy na zmianę miejsca pobytu (obowiązek ten trwa do czasu przeniesienia do rezerwy),

3. nie została powołana i nie odbyła zasadniczej służby wojskowej, przeszkolenia wojskowego, ćwiczeń wojskowych, ćwiczeń w jednostkach przewidzianych do militaryzacji lub służby w obronie cywilnej, z przyczyn leżących po stronie osoby występującej o zgodę,

4. złożyła wniosek o przeznaczenie jej do służby zastępczej, została przeznaczona do służby zastępczej, została skierowana do odbycia służby zastępczej, odbywała służbę zastępczą, została przeniesiona do rezerwy po odbyciu służby zastępczej lub bez jej odbycia,

5. została skazana prawomocnym wyrokiem sądu na karę co najmniej jednego roku pozbawienia wolności, w tym także z warunkowym zawieszeniem jej wykonania,

6. odbywa karę pozbawienia wolności lub oczekuje na jej wykonanie,

7. znajduje się w okresie próby w wykonywaniu warunkowo zawieszony kary pozbawienia wolności,

8. odbywa karę ograniczenia wolności,

9. ma zaległości podatkowe lub zaległości z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne lub zdrowotne,

10. jest wpisana do rejestru dłużników niewypłacalnych⁸¹.

Zgody na służbę w obcym wojsku lub obcej organizacji wojskowej udziela się wyłącznie na pisemny wniosek obywatela polskiego, który zamierza przyjąć taką służbę, złożony do ministra właściwego do spraw wewnętrznych lub Ministra Obrony Narodowej, jeżeli osoba występująca o zgodę była żołnierzem zawodowym⁸². Do pisemnego wniosku należy dołączyć:

— zaświadczenie o niekaralności z Krajowego Rejestru Karnego,

— zaświadczenie naczelnika urzędu skarbowego o braku zaległości podatkowych,

— zaświadczenie właściwego oddziału ZUS lub KRUS o braku zaległości z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenia zdrowotne,

⁸⁰ Art. 90 UPowObObr.

⁸¹ Art. 199b ust. 2 UPowObObr.

⁸² Art. 199a ust. 5 UPowObObr.

— zaświadczenie z Krajowego Rejestru Sądowego o niefigurowaniu w rejestrze dłużników niewypłacalnych⁸³.

Złożenie wniosku nie powoduje obowiązku skierowania obywatela polskiego, który ubiega się o zgodę do komisji lekarskiej w celu określenia zdolności do czynnej służby wojskowej⁸⁴.

Obywatele polscy zamieszkujący lub przebywający czasowo powyżej trzech miesięcy za granicą składają wniosek o udzielenie zgody na służbę w obcym wojsku lub obcej organizacji wojskowej do właściwego organu, za pośrednictwem polskiego urzędu konsularnego⁸⁵.

Udzielenie zgody na służbę w obcym wojsku lub obcej organizacji wojskowej, jak również odmowa jej udzielenia, następuje w drodze decyzji administracyjnej⁸⁶. Obywatelowi przysługuje zatem odwołanie do organu, który taką decyzję wydał, a w następnej kolejności skarga do wojewódzkiego sądu administracyjnego⁸⁷.

Osobom, które otrzymały taką zgodę, nie nadaje się przydziału kryzysowego, przydziału mobilizacyjnego, pracowniczego przydziału mobilizacyjnego lub przydziału organizacyjno-mobilizacyjnego⁸⁸. Organ, który udzielił zgody zawiadamia właściwego komendanta uzupełnień o każdym przypadku udzielenia takiej zgody⁸⁹. Udzielenie zgody nie rodzi odpowiedzialności organów Rzeczypospolitej Polskiej za następstwa podjęcia tej służby⁹⁰.

Ponadto ustawa o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej nakłada na Radę Ministrów obowiązek określenia w drodze rozporządzenia:

- trybu udzielania obywatelom polskim zgody na służbę w obcym wojsku lub obcej organizacji wojskowej,
- wzoru wniosku o udzielenie zgody na taką służbę,
- zakresu informacji, o które występują do ministra właściwego do spraw zagranicznych lub organu przez niego upoważnionego organy udzielające zgody,
- zakresu informacji, o które występuje do Ministra Obrony Narodowej lub organu przez niego upoważnionego minister właściwy do spraw wewnętrznych, mając każdorazowo na uwadze obowiązek zabezpieczania interesów Rzeczypospolitej Polskiej oraz możliwości wykonywania zadań przez polskie Siły Zbrojne⁹¹.

4. Procedura udzielania zgody na służbę w obcym wojsku lub obcej organizacji wojskowej

Aktem wykonawczym do omówionych przepisów ustawy o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej⁹², jest wydane na podstawie delegacji

⁸³ Art. 199a ust. 6 UPowObObr.

⁸⁴ Art. 199c ust. 3 UPowObObr.

⁸⁵ Art. 199d ust. 3 UPowObObr.

⁸⁶ Art. 199d ust. 4 UPowObObr.

⁸⁷ Przyjemski, s. 13–14.

⁸⁸ Art. 199d ust. 5 UPowObObr.

⁸⁹ Art. 199d ust. 6 UPowObObr.

⁹⁰ Art. 199e UPowObObr.

⁹¹ Art. 199f UPowObObr.

⁹² Art. 199f UPowObObr.

w niej zawartej, rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 kwietnia 2010 r. w sprawie trybu udzielania obywatelom polskim zgody na służbę w obcym wojsku lub w obcej organizacji wojskowej⁹³. Rozporządzenie określa tryb udzielania obywatelom polskim zgody na służbę w obcym wojsku lub obcej organizacji wojskowej, wzór wniosku o udzielenie takiej zgody oraz zakres informacji udzielanych organom właściwym w sprawach wydawania takiej zgody⁹⁴.

Zgodnie z przepisami rozporządzenia, decyzję o udzieleniu zgody na służbę w obcym wojsku lub obcej organizacji wojskowej, wydaje się na pisemny wniosek obywatela, złożony do odpowiedniego organu⁹⁵. Obywatele będący byłymi żołnierzami zawodowymi składają wniosek za pośrednictwem właściwego wojskowego komendanta uzupełnień. Choć rozporządzenie nie stwierdza tego wprost, należy przyjąć, że osoby które nie były żołnierzami zawodowymi składają wniosek bezpośrednio do ministra właściwego do spraw wewnętrznych.

Przed wydaniem decyzji minister właściwy do spraw wewnętrznych uzyskuje⁹⁶, a Minister Obrony Narodowej wraz z wnioskiem o udzielenie zgody otrzymuje⁹⁷, od właściwego wojskowego komendanta uzupełnień, informacje zgromadzone w ewidencji wojskowej, dotyczące:

- kwestii uregulowania stosunku obywatela do służby wojskowej,
- ewentualnej przeszkody do wydania zgody wynikającej z posiadania przydziału kryzysowego, przydziału mobilizacyjnego, pracowniczego przydziału mobilizacyjnego lub przydziału organizacyjno-mobilizacyjnego lub przeszkody wynikającej z prowadzenia postępowania w sprawie nadania występującemu o zgodę któregoś z tych przydziałów,
- kwestii wpływu służby w obcym wojsku lub obcej organizacji wojskowej na zadania wykonywane przez Siły Zbrojne Rzeczypospolitej Polskiej,
- przeszkody do wydania zgody z powodu przeniesienia do rezerwy wskutek uznania przez właściwą komisję lekarską za niezdolnego do czynnej służby wojskowej w czasie pokoju,
- przeszkody wynikającej z uznania przez właściwą komisję lekarską za trwale i całkowicie niezdolnego do służby wojskowej w czasie pokoju oraz w razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny,
- przeszkody wynikającej z faktu niepowołania i nieodbycia zasadniczej służby wojskowej, przeszkolenia wojskowego, ćwiczeń wojskowych, ćwiczeń w jednostkach przewidzianych do militaryzacji lub służby w obronie cywilnej, z przyczyn leżących po stronie obywatela,
- przeszkody z powodu złożenia przez występującego o zgodę wniosku o przeznaczenie go do służby zastępczej, przeznaczenia do służby zastępczej, skierowania do odbycia służby zastępczej, odbycia służby zastępczej, przeniesienia do rezerwy po odbyciu służby zastępczej lub bez jej odbycia,

⁹³ DzU nr 68, poz. 438, dalej jako: RozZgoSłużObWoj.

⁹⁴ § 1 RozZgoSłużObWoj.

⁹⁵ § 3 pkt 1 RozZgoSłużObWoj.

⁹⁶ § 4 pkt 1 RozZgoSłużObWoj.

⁹⁷ § 5 pkt 1 RozZgoSłużObWoj.

— przeszkody polegającej na niespełnieniu, pomimo zobowiązania do jego spełnienia, choćby jednego z obowiązków wymienionych przy omawianiu ustawy o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej, w rozdziale 2, pkt 2 a–k.

Ponadto przed wydaniem decyzji, właściwy minister, uzyskuje od ministra właściwego do spraw zagranicznych lub od organu przez niego upoważnionego, informacje czy służba ta nie narusza interesów Rzeczypospolitej Polskiej oraz czy nie jest zakazana przez prawo międzynarodowe⁹⁸.

Decyzja o udzieleniu zgody na służbę w obcym wojsku lub obcej organizacji wojskowej ma, zgodnie z przepisami rozporządzenia, zawierać:

- nazwę obcego wojska lub obcej organizacji wojskowej,
- okres, na jaki udziela się zgody na służbę,
- pouczenie o obowiązku pisemnego zawiadomienia polskiego urzędu konsularnego, w państwie pełnienia służby, o terminie i miejscu jej rozpoczęcia oraz zakończenia⁹⁹.

Urząd konsularny, po otrzymaniu wyżej wymienionego zawiadomienia, przekazuje je niezwłocznie organowi, który udzielił obywatelowi zgody, a organ ten, po otrzymaniu tego zawiadomienia, przekazuje niezwłocznie informacje w nim zawarte właściwemu wojskowemu komendantowi uzupełnień¹⁰⁰.

Wzór wniosku o udzielenie zgody na służbę w obcym wojsku lub obcej organizacji wojskowej, określa załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 kwietnia 2010 r. w sprawie trybu udzielania obywatelom polskim zgody na służbę w obcym wojsku lub w obcej organizacji wojskowej¹⁰¹.

Wzór wniosku¹⁰² jest formularzem, który wypełniają i składają w obywatele polscy, występujący o zgodę na służbę w obcym wojsku lub obcej organizacji wojskowej, od których ustawodawca wymaga takiej zgody.

Wniosek, według wzoru, powinien zawierać podstawowe dane występującego o zgodę, takie jak: imię (imiona) i nazwisko, imię ojca, nazwisko rodowe, numer ewidencyjny PESEL, adres miejsca stałego pobytu wraz z kodem pocztowym oraz przynależność ewidencyjną do Wojskowej Komendy Uzupełnień. Adresatem wniosku, według wzoru, może być Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji lub Minister Obrony Narodowej, w przypadku byłych żołnierzy zawodowych.

Treść samego wniosku, według wzoru, oprócz sformułowania „Wniosek o udzielenie zgody na służbę w...” zawierać musi nazwę obcego wojska lub obcej organizacji wojskowej; nazwę państwa, w którym będzie pełniona służba; zamierzony czas pełnienia służby oraz przewidywany czas rozpoczęcia służby.

Ponadto wzór wniosku zawiera oświadczenie, że wnioskodawca przyjmuje do wiadomości, że na podstawie ustawy¹⁰³ udzielenie zgody na służbę w obcym

⁹⁸ § 4 pkt 2 i § 5 pkt 2 RozZgoSłużObWoj.

⁹⁹ § 6 pkt. 1–3 RozZgoSłużObWoj.

¹⁰⁰ § 7 i 8 RozZgoSłużObWoj.

¹⁰¹ § 3 pkt 2 RozZgoSłużObWoj.

¹⁰² DzU z 2010 r. nr 68, poz. 438, załącznik 1.

¹⁰³ Art. 199e. UPowObObr.

wojsku lub obcej organizacji wojskowej nie rodzi odpowiedzialności organów Rzeczypospolitej Polskiej na następstwa podjęcia tej służby.

Oprócz tych elementów, wniosek musi zawierać: datę i miejsce wypełnienia oraz podpis składającego wniosek.

Wzór wniosku zawiera ponadto informację, że składając go, należy do niego dołączyć:

1. wymagane przez ustawę¹⁰⁴ zaświadczenia:

a. o niekaralności z Krajowego Rejestru Karnego,

b. naczelnika urzędu skarbowego o braku zaległości podatkowych,

c. właściwego oddziału ZUS lub KRUS o braku zaległości z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne i ubezpieczenie zdrowotne,

d. z Krajowego Rejestru Sądowego o niefigurowaniu w rejestrze dłużników niewypłacalnych;

2. dowód zapłaty odpowiedniej opłaty skarbowej¹⁰⁵, który należy dołączyć nie później niż w ciągu 3 dni od dnia złożenia wniosku¹⁰⁶.

Podsumowanie

Na zakończenie rozważań warto podkreślić, że służba w obcym wojsku lub obcej organizacji wojskowej powinna być rozumiana zawsze jako sytuacja szczególna, która jest wyjątkiem od zasady, że obywatele polscy pełnią służbę wojskową w Siłach Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej. Pomimo tego jesteśmy świadkami sytuacji, że służba taka była i zapewne pozostanie atrakcyjna dla wielu osób, które postrzegają ją jako dającą wiele możliwości drogę do niezależności. Abstrahując od motywów kierujących pragnącymi przyjąć obowiązki wojskowe w obcym wojsku lub obcej organizacji wojskowej, należy stwierdzić, że nie zawsze taka służba musi oznaczać konflikt z polskim prawem. Kodeks karny jasno określa, że nie stanowi czynu zabronionego służba, na którą obywatel uzyskał odpowiednią zgodę.

Obecny stan prawny precyzyjnie kreśli możliwości i tryb uzyskania zgody na służbę w obcym wojsku lub obcej organizacji wojskowej. Jednocześnie wydane przepisy, należące do prawa administracyjnego, ukazują jego spójność z przepisami prawa karnego obowiązującego w naszym kraju. Należy zatem żywić nadzieję, że lepsza znajomość przepisów prawa w tej materii, przyczyni się do jego przestrzegania przez osoby, które decydując się na służbę w obcym wojsku lub obcej organizacji wojskowej, chcą stać się żołnierzami kierującymi się zasadami uczciwości i honoru oraz pragną postępować zgodnie z prawem.

¹⁰⁴ Art. 199a. ust 6 UPowObObr.

¹⁰⁵ W wysokości określonej z ust. 53 części I załącznika do Ustawy o opłacie skarbowej z dnia 16 listopada 2006 r. (DzU nr 225, poz. 1635, z późn. zm.), na rzecz Prezydenta miasta st. Warszawy.

¹⁰⁶ § 3 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie zapłaty opłaty skarbowej z dnia 28 września 2007 r. (DzU nr 187, poz. 1330).